

Protokol o hodnocení kvalifikační práce

Název diplomové práce: Narušení řádu

Práci předložil student: BcA. Namuunaa GANBAATAR

Studijní obor a specializace: VU - specializace Kov a šperk / MgA.

Posudek oponenta práce

Práci hodnotil: MFA Jaroslava Přihodová

1. Cíl práce

Zde posuzovatel uvede, zda byl splněn deklarovaný cíl práce a to: a) formálně (bylo vytvořeno to, co bylo slíbeno), b) fakticky (kvalita výstupu odpovídá obvyklým požadavkům kladeným na posuzovaný typ kvalifikační práce). Své závěry posuzovatel rozvede a zdůvodní níže.

2. Stručný komentář hodnotitele

V stručném komentáři hodnotitel posoudí a vyzdvihne přínos práce pro daný obor, silné a slabé stránky práce. Vyjádří se k tématu práce, jeho aktuálnosti, přiléhavosti k osobnosti diplomanta, rozvinutí a vytěžení jeho potenciálu. Rozebere a posoudí technické a technologické zpracování, popřípadě další kvality, které se vztahují ke formě díla. Nabídne jejich zasazení do širšího kontextu oboru a v tomto rámci posoudí míru úspěšnosti autora. Stručný komentář hodnotitele slouží k ujasnění důvodů, které hodnotitele vedou ke stanovení výsledné známky.

3. Vyjádření o plagiátorství

Hodnotitel zde uvede informaci, zda je z jeho pohledu předkládané dílo plagiátem. Za plagiátorství je obecně považováno nepřípustné, nedovolené napodobení jiného uměleckého díla, nebo designu, bez udání vzoru, nebo autora, s cílem zmocnit se cizí práce a vydávat ji za vlastní. Pokud hodnotitel soudí, že je dílo plagiátem, své hodnocení zdůvodní.

4. Navrhovaná známka a případný komentář

Navrhovaná známka má podobu: výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl. V případě, že hodnotitel váhá mezi dvěma stupni hodnocení, může uvést oba a doplnit návrh vysvětlujícím komentářem, popřípadě stanovením podmínek (zodpovězení otázky, doplnění skicovného materiálu, atd.).

Magisterská práce „Narušení řádu“ studentky Namuunaa Ganbaatar z ateliéru Kov a šperk prozkoumává osobní polohy života odvíjejícího se od denní skutečnosti zaměřené na povinnosti, studium a aktivity spojené s ateliérem. Formou nositelných objektů vyrobených z papíru konečná praktická část obsahuje dvanáct náhrdelníků, které vznikly na základě myšlenkového a materiálového zkoumání v průběhu posledního semestru studia. Studentka si vytyčila cestu, jak převést model osobního diáře do formátu nositelného šperku. Zásadním zjednodušením obsahu diáře, textu a měřítka, a zároveň také transformací knižní podoby do podoby náhrdelníku, vznikl esteticky sjednocený objekt, který si nevyčleňuje specifický účel či podobu ve fyzickém prostoru. Studentka pracuje mezi polohami nositelného šperku, instalace a objektu, ale svým zpracováním není čitelné, jak má divák práci vnímat, a to i proto, že v písemné části zpráva neobsahovala záměr a podobu prezentace. Série objektů je realizována převážně z papíru, čímž vytváří paralelu s knižními diáři autorky a současně podtrhuje pomíjivý charakter záznamů a plánování. Materiál také kontrastuje s charakteristikami tradičního kovového šperku a umocňuje symboliku individuální paměti či aspirací.

Papír nabízel využití zajímavých materiálových vlastností, kterých autorka nevyužila. Spojitost mezi fyzikálními vlastnostmi a konceptem času, práce s gravitací nebo možnosti interakce dílo nevykazuje. Konkrétně, studentka v textu zmiňuje zajímavou techniku trhaného kalendáře, jenž nabízí interakci a transformaci objektu v čase, a v kombinaci se zajímavou symbolikou se otevíraly nové možnosti. Proto je škoda, že tento nápad autorka ponechala pouze jako teoretický vývoj projektu.

Průvodný text obsahuje podrobnou dokumentaci evoluce závěrečné práce, kde průzkumem materiálu, technik, procesů a cílů naznačuje jiné koncepce a možná řešení. V jednom cvičení se studentka odklonila od popisného zpracování a vyprodukovala abstraktnější verzi náhrdelníku, jež si myslím, mohl být přesvědčivějším výsledkem. Tato verze pracuje s fragmenty deníku v nahodilé kompozici, tvořící organický celek.

Obávám se, že teoretická část se jen povrchně zabývá historickou a současnou kontextualizací autorského počínu a vynechává prostor a příležitost k akademické analýze, která se v případě magisterského studia očekává. Úvod textu zmiňoval citaci kontroverzního kanadského profesora psychologie Jordana Petersona, načež jsem předpokládala, že se magisterská práce bude kriticky zabírat problematikou *narušení řádu* a z širší perspektivy komentovat společenské struktury a společenská očekávání. Text se naopak soustřeďuje na velmi osobní činnosti a narušení řádu vysvětluje jako mechanické zasažení do materiálu jehlou a nití. Tento přístup zdaleka není mylný či zcestný, ale ve svém zpracování nenaplnuje svůj potenciál.

Studentka Ganbaatar ve své písemné zprávě příhodně uvádí vizuální umělce, kteří zrcadlí záměr autorky. Zmíněný On Kawara a Roman Opalka vystihují konceptuální náboj v minimalistické realizaci, využívají monochromatickou paletu i text. Jsou to ovšem pouze dva autoři, přičemž se minulá i současná umělecká scéna hemží výtvarníky jak na poli šperku a práci s kovem, ale také s umělci na scéně volného umění. Seznam jmen je pestrý a jen pro příklad bych uvedla práci umělců, kteří disponují podobnými tématy a postupy. Tuto skupinu zastupují šperkaři, a to výtvarnice německého původu Bettina Speckner, Američanka Kiff Slemmons, Ruudt Peters z Holandska, Nora Fok narozená v Hongkongu, Angličan David Clark či Lisa Walker narozená na Novém Zélandu, proslavená především extrémním znázorněním osobních otázek, mentálních pochodů a svým svérázným zpracováním (jak v materiálu, tak v myšlence) destiluje osobní i kolektivní povědomí a úzkosti globální kultury. Stejně jako studentka, tito autoři používají různé materiály pro konstrukci a ilustrace příběhu, vyzývají publikum k interakci na intelektuální úrovni a tím posouvají jejich chápání za hranici ozdoby či ornamentu. Jejich práce rozměňuje hranice tradičního ztvárnění šperku, a současně stírá hranice mezi volným uměním, designem a řemeslem.

Z řad moderních a současných umělců nelze zapomenout na velikány jako je Frida Kahlo, Judy Chicago, Janice Lowry, Jack Whitten, Tracey Emin, či Andyho Warhola, a jeho legendární počín, kterému byl přiřazen název „Time Capsules“ („Časové kapsle“). Když jsem měla možnost diplomovou práci studentky vidět, hned mě napadla paralela s tímto projektem. Náhrdelníky byly uloženy v papírové krabici stejně jako osobní předměty ve zmíněném Warholově díle. Jeho dlouhodobý projekt vznikl v pozdější části jeho života, kdy Warhol shromáždil 600 lepenkových

krabic a jiných úložných nádob, které obsahovaly různé předměty. Kompilace představovaly určité časové období, kdy se staly archivním pokladem, který komentuje jeho život, umění a kariéru. Předměty obsažené v jeho časových kapslích se pohybují od každodenních drobností po cenná umělecká díla a vše mezi tím (včetně podepsaného spodního prádla). Podrobně zmiňují tento projekt, protože jsem si dokázala náhrdelníky instalovat v podobném stylu.

Souhrnem, psaná práce neobsahuje podrobný kulturní a historický kontext a tato absence naznačuje, že studentka zůstala v této problematice jen na povrchu, jak po akademické stránce, tak i v provedení. Chyběly mi také odkazy na významné filozofy a teoretiky, kteří publikovali na téma kolektivní, veřejné a individuální paměti, jako je Walter Benjamin, Pierre Nora, Paul Ricoeur, Aleida Assmann, a především Jacques Derrida a jeho dílo „Archive Fever: A Freudian Impression“, které se zabývá konceptem archivu jako způsobu, jak je paměť uchovávána, ukládána a interpretována. Zkoumal, jak akt archivace ovlivňuje to, co je zapamatováno a co je zapomenuto. Tito autoři v průběhu dvacátého století prozkoumávali, jak se paměť formuje (jak pro jednotlivce, tak pro společnost), její interpretaci, časovou transformaci a dopad komplexních stránek osobní a kolektivní paměti na chápání a tvorbu historie, kulturní a národní identity ve světovém kontextu. Jsem přesvědčena o tom, že prozkoumání zmíněných materiálů by magisterskou práci posunulo a pomohlo v krystalizaci myšlenek i realizace.

Přestože se diplomová práce studentky Ganbaatar úplně neodpoutala od prvoplánového zpracování a estetizujících prvků, její práce překračuje hranice tradiční výroby šperku, tlačí vpřed hranice mezi uměním, designem a řemeslem. Prostřednictvím delikátního uplatnění nekonvenčních materiálů, diplomka úspěšně rozvíjí dialog, reflexi a intelektuální zapojení publika. Narušení řádu proměňuje šperk v nositelné příběhy, které rezonují s autenticitou, emocemi a hledáním. Stěžejní myšlenka - deník jako umělecké dílo - ztělesňuje časovou dimenzi, zachycující okamžiky jako snímky vnitřních pochodů a vnímání reality. Slouží jako nádoba či prostor osobního růstu, sledující evoluci myšlenek, víry a zkušeností přes určitý časový horizont. Skrze tento drobný pohled se deníky stávají nejen fyzickými záznamy, ale dynamickými vyprávěními, která nesou znaky zranitelnosti a otevřenosti.

Z hlediska tvůrčího procesu tato dimenze přitahuje experimentaci a multidisciplinární přístupy. Studentka v průběhu výroby integrovala ručně psaný text odkazující na její knižní plánovače s přírodní nití, čímž tato fúze přiřazuje další vrstvy a vytváří hloubku ve vnímání objektu. Jednotlivé náhrdelníky jsou precizně vyrobeny a jejich křehké zpracování z papíru a ručního šití zdůrazňuje osobní charakter práce. Celistvost umocňuje i zcela funkční z papíru vyrobené zapínání.

Závěrem, diplomovou práci magisterské kandidátky Ganbaatar doporučuji k ústní obhajobě a hodnotím známkou *velmi dobře*. Její projekt nevykazuje znaky plagiátorství a publiku představuje originální sjednocení introspekce, kreativity a schopnosti vyprávět. Ztělesňuje hloubku osobnosti, ale i vyzdvihuje univerzálně přijaté aspekty lidské zkušenosti. Ať už ve formě tradičních papírových deníků nebo digitálních světů, *deník* jako umělecká forma funguje jako legitimní směr uměleckého vyjádření a prostředek k dokumentaci kolektivní paměti a umělecko-spoločenského odkazu.

Ráda bych poděkovala vedoucím ateliéru a samotné studentce za možnost se s její prací seznámit a osobně ji poznat. Přeji hodně štěstí a síly do dalších profesionálních a osobních dobrodružství a gratuluji k zakončení magisterského studia.

Datum: 19. května, 2024
ve Velkém Šenově

Podpis: MĚA Jaroslava Přihodová

